

Ortak Terapötik Faktörlerin Değerlendirilmesinin İyileştirilmesi (ENACT)

Yetişkinlere yönelik Temel Yardım Yetkinlikleri

1. SÖZEL OLMAYAN İLETİŞİM VE AKTİF DİNLEME

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.			
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri	
☐ Başka şeylerle meşgul oluyor (örn. Telefona cevap veriyor, evrak işleriyle uğraşılıyor) ☐ Hizmet kullanıcılarına gülüyor ☐ Uygunsuz yüz ifadeleri kullanıyor ☐ Uygunsuz fiziksel temas	☐ Arada sessizliklere müsaade ediyor ☐ Uygun göz temasını sürdürüyor ☐ Açık bir duruş sergiliyor (hizmet alanına doğru dönük durma/oturma) ☐ Destekleyici beden dili (başıyla onaylama) ve sözel onaylamaları (hı hı) sürekli kullanıyor ☐ Yukarıdakilerin hiçbiri	☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Görüşme sırasında beden dilini hizmet alanının anlattıklarına ve ifadelerine göre değiştiriyor	
En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)			
☐	☐	☐	☐
Notlar:			
Düzyey 1 <i>Herhangi bir yararsız davranış</i>	Düzyey 2 <i>Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip</i>	Düzyey 3 <i>Tüm temel becerilere sahip</i>	Düzyey 4 <i>Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip</i>

2. SÖZEL İLETİŞİM BECERİLERİ

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.		
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri
☐ Hizmet kullanıcısının sözünü kesiyor ☐ Önerme içeren veya yönlendirici kapalı uçlu sorular soruyor (örn. "Aslında böyle yapmak istemiyordun değil mi?") ☐ Hizmet kullanıcılarını düzeltiyor (aslında demek istediğin...) veya suçlayıcı ifadeler kullanıyor (eşine böyle dememen gerekirdi) ☐ Kültüre veya yaşa uygun olmayan bir dil ve terminoloji kullanıyor	☐ Açık uçlu sorular soruyor ☐ Söylenenleri özetliyor veya başka sözcüklerle tekrarlıyor ☐ Yanıt vermeden önce hizmet kullanıcısının sözünü bitirmesine izin veriyor ☐ Yukarıdakilerin hiçbiri	☐ Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor ☐ Hizmet kullanıcılarını anlatmaya teşvik ediyor (... dan biraz daha bahsedebilir misiniz?) ☐ Ben dili kullanarak netleştirici ifadeler kullanıyor (___ dediğinizi duydum, Anladığım kadarıyla...) ☐ Hizmet kullanıcısının temposuna uyum sağlıyor, hizmet kullanıcısının tercihine göre kısa veya uzun duraklamalara olanak sağlıyor

En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Notlar:

Düzyey 1

Herhangi bir yararsız davranış

Düzyey 2

Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip

Düzyey 3

Tüm temel becerilere sahip

Düzyey 4

Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip

3. GİZLİLİĞİN AÇIKLANMASI VE TEŞVİK EDİLMESİ

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.			
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri	
☐ Hizmet kullanıcılarını, hizmet verene veya başkalarına açıklama yapmaya zorluyor ☐ Gizliliği yanlış açıklıyor (örn. "Sadece aileme söyleyeceğim") ☐ İstisnasız her şeyi gizli tutacağına söz veriyor ☐ Hizmet kullanıcısının gizlilikle ilgili kaygılarını küçümsüyor (örn. Başkası duysa ne olur ki?)	☐ Gizlilik kavramını açıklıyor ☐ Kendine veya başkasına zarar verme gibi gizliliğin ihlal edilebileceği istisnai durumları açıklıyor ☐ Gizliliğin ihlalinin neden önemli olabileceğini açıklıyor ☐ <i>Yukarıdakilerin hiçbiri</i>	☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Gizlilik ile ilgili yönlendirme sürecini ve istisnaları ayrıntıları biçimde açıklıyor ☐ Hizmet kullanıcısının gizlilikten ne anladığını değerlendirmeye yönelik sorular soruyor ☐ Görüşülen konuları ortamın gizlilik düzeyine uygun olmasına özen gösteriyor	
En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)			
☐	☐	☐	☐
Notlar:			
Düzye 1 <i>Herhangi bir yararsız davranış</i>	Düzye 2 <i>Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip</i>	Düzye 3 <i>Tüm temel becerilere sahip</i>	Düzye 4 <i>Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip</i>

4. BAĞ KURMA VE KENDİNDEN BAHSETME

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.		
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri
☐ Görüşmede ağırlıklı olarak kişisel deneyiminden bahsediyor ☐ Kendisinin benzer sorunları nasıl çözdüğünü anlatarak hizmet kullanıcısının sorunlarını hafife alıyor ☐ Gereksiz, mahcup edici kişisel sorular soruyor ☐ Başka hizmet kullanıcılarının gizli bilgilerini paylaşıyor	☐ Kendini tanıtır rolünü açıklıyor ☐ Günlük konuşma dilini kullanarak gündelik konular hakkında konuşuyor ☐ Hizmet kullanıcısından kendini tanıtmasını istiyor, örneğin nasıl çağrılmak istediğini soruyor ☐ Hizmet kullanıcısıyla ilişki geliştirmek için genel deneyimlerinden (örn. toplumdan, yaşadıkları bölgeden) bahsediyor ☐ <i>Yukarıdakilerin hiçbiri</i>	☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Hizmet kullanıcısına kendisi ile ilgili paylaştığı bilgilerle ilgili düşüncelerini soruyor ☐ Hizmet kullanıcısının kendini rahat hissedip hissetmediğini kontrol ediyor (oturacak yer gösterme, hangi dilde konuşmayı tercih ettiğini sorma vb.)

En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Notlar:

Düzyey 1

Herhangi bir yararsız davranış

Düzyey 2

Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip

Düzyey 3

Tüm temel becerilere sahip

Düzyey 4

Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip

5. DUYGULARI İRDELEME VE NORMALLEŞTİRME

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.			
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri	
☐ Hizmet kullanıcısının tepkisinin benzer durumlar yaşayan insanlar için olağan dışı veya alışılmadık olduğuna dair ifadeler kullanıyor (örn. "İnsanlar genelde böyle tepki vermez") ☐ Hizmet kullanıcısının hislerini ve duygularını hafife alıyor veya ciddiye almıyor ☐ Hizmet kullanıcısını duygularını tarif etmeye zorluyor	☐ Hizmet kullanıcısını duygularını paylaşmaya uygun bir şekilde teşvik ediyor ☐ Benzer deneyimler yaşayan başkalarının da benzer belirtileri, tepkileri ve kaygıları olabileceğini açıklıyor ☐ Hizmet kullanıcısından duygu paylaşma deneyimi üzerinde düşünmesini istiyor ☐ <i>Yukarıdakilerin hiçbiri</i>	☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Duyguları paylaşma konusunda tereddüde yol açabilecek olası nedenleri irdeliyor ☐ Hizmet kullanıcısını duygularını ifade etme konusunda yüreklendirmek için hizmet kullanıcısının yüz ifadeleri konusunda düşünceli yorumlar yapıyor ☐ Duygusal tepkileri meşrulaştırırken bir yandan da olası zararlı duygusal tepkileri farklı bir şekilde açıklıyor	
En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)			
☐	☐	☐	☐
Notlar:			
Düzyey 1 <i>Herhangi bir yararsız davranış</i>	Düzyey 2 <i>Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip</i>	Düzyey 3 <i>Tüm temel becerilere sahip</i>	Düzyey 4 <i>Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip</i>

6. EMPATİ, SICAKLIK VE İÇTENLİK GÖSTERME

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.		
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri
☐ Hizmet kullanıcısının kaygılarını eleştiriyor ☐ Hizmet kullanıcısının kaygılarını umursamıyor ☐ Hizmet verenin duygusal tepkisi uygunsuz, sahte veya yapmacık gibi görünüyor	☐ Görüşme süresince sıcak, dostane ve içten davranıyor ☐ Hizmet kullanıcısına sürekli sahici bir ilgi gösteriyor (örn. "Bu gerçekten üzücü, biraz daha açabilir misiniz?") ☐ Hizmet kullanıcısının ne hissettiğini belirlemeye yönelik sorular soruyor (örn. "Böyle olduğunda üzüldünüz mü veya öfkelenmiş mi?") ☐ <i>Yukarıdakilerin hiçbiri</i>	☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Hizmet kullanıcısına empatiyle yaklaştığını gösteren ifadeler kullandıktan sonra onun bu sözler hakkında düşünmesini istiyor (örn. "Üzgün görüldüğünüzü söylediğimde aklınızdan neler geçti?")

En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Notlar:

<p>Düzyey 1 <i>Herhangi bir yararsız davranış</i></p>	<p>Düzyey 2 <i>Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip</i></p>	<p>Düzyey 3 <i>Tüm temel becerilere sahip</i></p>	<p>Düzyey 4 <i>Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip</i></p>
--	---	--	---

7. KENDİNE ZARAR VERME, BAŞKALARINA ZARAR VERME, BAŞKALARINDAN ZARAR GÖRMENİN DEĞERLENDİRMESİ VE İŞ BİRLİĞİ İÇERİSİNDE YANIT PLANI HAZIRLAMA

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.

Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Kendine zarar verme konusunda soru sormuyor ☐ Hizmet kullanıcılarına kendine zarar vermeme konusunda dini veya yasal argümanlarla nasihat ediyor (örn. kendine zarar vermek günahdır ya da yasa dışıdır"). ☐ İnanmadığını gösteriyor (örn. Hizmet kullanıcılarını ilgi çekmek için kendine zarar vereceğini söylemekle suçluyor; başkalarının hizmet kullanıcılarına veya çocuklarına zarar vermesinin söz konusu olamayacağını söylüyor) ☐ Kişiyi, kendine veya başkalarına zarar verme konusunu başka kimseye açmama konusunda teşvik ediyor 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Kendine veya başkalarına zarar verme konusunda sorular soruyor, hizmet kullanıcısı kendine ya da başkalarına zarar verme konusunu gündeme getirirse irdeliyor ☐ Kişinin hali hazırdaki niyeti, zarar verme araçları veya önceki girişimleri hakkında sorular soruyor ☐ Risk ve/veya koruyucu faktörler konusunda sorular soruyor ☐ Yukarıdakilerin hiçbiri 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Mevcut risk yüksek veya düşükse, hizmet kullanıcılarına güvenlik planı geliştirme konusunda yardım ediyor (örn. baş etme stratejileri ve yardım arama)

En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Notlar:

<p>Düzyey 1 <i>Herhangi bir yararsız davranış</i></p>	<p>Düzyey 2 <i>Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip</i></p>	<p>Düzyey 3 <i>Tüm temel becerilere sahip</i></p>	<p>Düzyey 4 <i>Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip</i></p>
--	---	--	---

8. SOSYAL İŞLEVSELLİK VE YAŞAM ÜZERİNE ETKİ İLE İLİŞKİ KURMA

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.			
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri	
☐ Hizmet kullanıcısının semptomlarının işlevselliğini etkilemesine izin verdiği için eleştiriyor (örn. "güçsüzsün, hiç iraden yok") ☐ Hizmet kullanıcısına ruh sağlığı sorunları ile günlük işlevsellik arasında bir ilişki olmadığını söylüyor veya ruh sağlığının günlük işlevini nasıl etkilediğini sormuyor ☐ Hizmet kullanıcısını sorunlarının çocuklarını, eşini veya aile üyelerini etkilediği konusunda eleştiriyor ☐ Sorunların çocuklarını, ailesini ve başkalarını etkilediği gerekçesiyle hizmet kullanıcısının kendini suçlu hissetmesine yol açıyor	☐ Günlük işlevsellik hakkında sorular soruyor ☐ Günlük işlevsellik ile ruh sağlığı arasındaki bağlantıyı (ilişkiyi) tartışıyor ☐ Yukarıdakilerin hiçbiri	☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Hizmet kullanıcısının işlevselliği ile ruh sağlığı arasında kurduğu bağlantıları netleştiriyor ve/veya destekliyor veya gerektiğinde farklı şekilde ifade ediyor ☐ Bu ilişkiyi (günlük yaşamın semptomlarla ve semptomların günlük yaşamla) iki yönlü olarak inceliyor ☐ Geçmiş günlük işlevselliğin şu anki durumla karşılaştırılması konusunda sorular soruyor (örn. COVID-19; "Bu durum ne kadar zamandır devam ediyor?")	
En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)			
☐	☐	☐	☐
Notlar:			
Düzye 1 <i>Herhangi bir yararsız davranış</i>	Düzye 2 <i>Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip</i>	Düzye 3 <i>Tüm temel becerilere sahip</i>	Düzye 4 <i>Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip</i>

9. HİZMET ALANIN VE SOSYAL DESTEK AĞININ SORUNU NASIL AÇIKLADIĞINI İRDELEME (NEDENSEL VE AÇIKLAYICI MODELLER)

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.			
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri	
☐ Hizmet kullanıcısının soruna bakışını cahilce veya batıl vb. olduğu gerekçesiyle eleştiriyor ☐ Hizmet kullanıcısının veya sosyal çevresinin zararlı inançlarını tasvip ediyor	☐ Hizmet kullanıcısının sorunun nedeni hakkındaki görüşünü soruyor ☐ Hizmet kullanıcısının ailesinin veya sosyal çevresinin sorunun nedeni hakkındaki görüşlerini soruyor (örn. "Aileniz buna neyin yol açtığını düşünüyor?") ☐ Yukarıdakilerin hiçbiri	☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Hizmet kullanıcısının sorunun nedeniyle ilgili görüşlerini zarardan kaçınacak şekilde bakım planlamasına dahil ediyor ☐ Hizmet kullanıcısının zararlı açıklamalarına olabilecek alternatif bakış açılarını tartışıyor (örn. "Bunun, ailenizi yüzüstü bıraktığınız için olduğunu söylediniz. Acaba bu durumda ilgili başka şekilde düşünülebilir mi?") ☐ Sorunun nedeni konusunda hizmet kullanıcısının ve başkalarının bakış açıları arasındaki farklılıkları ele alıyor	
En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)			
☐	☐	☐	☐
Notlar:			
Düzyen 1 <i>Herhangi bir yararsız davranış</i>	Düzyen 2 <i>Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip</i>	Düzyen 3 <i>Tüm temel becerilere sahip</i>	Düzyen 4 <i>Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip</i>

10. AİLE ÜYELERİNİN VE DİĞER YAKIN KİŞİLERİN SÜRECE UYGUN ŞEKİLDE DAHİL EDİLMESİ

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.		
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri
☐ Hizmet kullanıcısına ailesini veya yakınlarını tedavi veya iyileşme sürecine hiçbir şekilde dahil etmemesini söylüyor ☐ Hizmet kullanıcısını ailesini veya yakınlarını tedavi sürecine dahil etmeye zorluyor ☐ Hizmet kullanıcısından izin almadan ailesiyle veya yakınıyla görüşme talep ediyor ☐ Hizmet kullanıcısının refakatçisinin hizmet kullanıcısını zayıf düşürmesine imkân veriyor	☐ Hizmet kullanıcısının hayatındaki yakın kişiler (aile üyeleri, hane halkı, diğerleri) hakkında sorular soruyor ☐ Hizmet kullanıcısına bu kişileri bakım sürecine nasıl dahil etmek istediğini soruyor ☐ Hizmet kullanıcısına kiminle yaşadığını soruyor ☐ Yukarıdakilerin hiçbiri	☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Hizmet kullanıcısının sürece bir yakınına veya aile üyesini dahil etme veya etmeme tercihini veya nedenlerini irdeliyor ☐ Bir yakınıyla başarılı etkileşim kurma konusunda hizmet kullanıcısıyla canlandırma yapıyor veya buna dair seçenekleri tartışıyor (örn. Hizmet sağlayıcı aile üyesini canlandırıyor)

En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Notlar:

Düzyey 1

Herhangi bir yararsız davranış

Düzyey 2

Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip

Düzyey 3

Tüm temel becerilere sahip

Düzyey 4

Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip

11. İŞ BİRLİĞİ İÇERİSİNDE HEDEF BELİRLEME VE HİZMET KULLANICISININ BEKLENTİLERİNİ ELE ALMA

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.			
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri	
☐ Hizmet kullanıcısına hedeflerine (beklentilerine) ulaşmanın imkânsız olduğunu söylüyor ama gerekçe belirtmiyor ☐ Tedavi hedefleri hakkında yanlış, yanıltıcı veya gerçekçi olmayan bilgiler veriyor ☐ Hizmet kullanıcısına hedefleri dayatıyor	☐ Hizmet kullanıcısına hedeflerini (beklentilerini) soruyor ☐ Hizmet kullanıcısının hedef ve beklentilerinin tedavi planı içerisindeki yerini net biçimde açıklıyor ☐ <i>Yukarıdakilerin hiçbiri</i>	☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Tedavi planında hizmet kullanıcısının hedeflerine (beklentilerine) uygun önceliklendirme ve değişiklik yapıyor ☐ Hizmet kullanıcısının hedeflerini tedavi kapsamında farklı bir şekilde anlatma konusunda hizmet kullanıcısıyla çalışıyor (örn. "Hedefiniz iş bulmak. Bu konuda yardımcı olabilecek bir hedef üzerinde çalışalım mı?")	
En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)			
☐	☐	☐	☐
Notlar:			
Düzyey 1 <i>Herhangi bir yararsız davranış</i>	Düzyey 2 <i>Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip</i>	Düzyey 3 <i>Tüm temel becerilere sahip</i>	Düzyey 4 <i>Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip</i>

12. DEĞİŞİM KONUSUNDA GERÇEKÇİ UMUTLARI TEŞVİK ETME

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.		
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri
☐ Hizmet kullanıcısının kuşkuları hakkında olumsuz şeyler söylüyor (Umudunuz yoksa nasıl daha iyi olmayı bekliyorsunuz?) ☐ Gerçekçi olmayan beklentiler doğuruyor (Her şey düzelecek her şey çözülecek vb.) ☐ Değişim konusunda hiç umut vermiyor (bu sorunu çözmek imkânsız)	☐ Hizmet kullanıcısının değişim olasılığı konusunda nasıl umut besleyebileceğini açıklıyor ☐ Bakım arayışına girdiği için hizmet kullanıcısına övgüde bulunuyor ☐ <i>Yukarıdakilerin hiçbiri</i>	☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Hizmet kullanıcısının tedavi konusunda şüpheleri olup olmadığını soruyor ve bunları irdeliyor ☐ Daha önceki deneyimleri veya hizmet kullanıcısının davranışları ışığında umuda dair gerekçelerini paylaşıyor ☐ Hizmet kullanıcısının şüpheli veya memnuniyetsiz olduğu zamanlarda neden umutlu olmak gerektiğini tartışıyor

En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Notlar:

Düzye 1

Herhangi bir yararsız davranış

Düzye 2

Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip

Düzye 3

Tüm temel becerilere sahip

Düzye 4

Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip

13. BAŞ ETME MEKANİZMALARININ VE ÖNCEKİ ÇÖZÜMLERİN SÜRECE DAHİL EDİLMESİ

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.			
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri	
☐ Hizmet kullanıcısının baş etme mekanizmaları hakkında olumsuz şeyler söylüyor ("Bu asla işe yaramaz" vb.) ☐ Zararlı baş etme mekanizmalarını teşvik ediyor veya kabulleniyor	☐ Hizmet kullanıcısına mevcut veya geçmiş baş etme mekanizmaları hakkında sorular soruyor (Sorun yaşamaya başladıktan sonra başa çıkmak için neler yaptığı vb.) ☐ Hizmet kullanıcısının mevcut veya geçmiş olumlu ya da güvenli çözümleri konusunda övgüde bulunuyor ☐ Yukarıdakilerin hiçbiri	☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Olumlu baş etme mekanizmalarını sürekli kullanmaya teşvik ediyor ☐ Geçmiş sağlıksız stratejileri tartışıyor ve olumlu alternatif konusunda beyin fırtınası yapıyor	
En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)			
☐	☐	☐	☐
Notlar:			
Düzyen 1 <i>Herhangi bir yararsız davranış</i>	Düzyen 2 <i>Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip</i>	Düzyen 3 <i>Tüm temel becerilere sahip</i>	Düzyen 4 <i>Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip</i>

14. PSİKOEĞİTİM VE YEREL TERMINOLOJİNİN KULLANILMASI

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.			
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri	
☐ Hizmet kullanıcısının anladığından emin olmaksızın teknik terimler kullanıyor ☐ Damgalayıcı ruh sağlığı terimleri kullanıyor	☐ Basit terimler kullanarak doğru şekilde psikoeğitim yürütüyor ☐ Yerel kavramları ve terminolojiyi psikoeğitime dahil ediyor ☐ Yukarıdakilerin hiçbiri	☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Hizmet kullanıcısının soruna ilişkin kendi tarifini dahil ediyor ☐ Hizmet kullanıcısının psikoeğitimi anlayıp anlamadığını kontrol ediyor	
En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)			
☐	☐	☐	☐
Notlar:			

Düzyey 1 <i>Herhangi bir yararatsız davranış</i>	Düzyey 2 <i>Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip</i>	Düzyey 3 <i>Tüm temel becerilere sahip</i>	Düzyey 4 <i>Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip</i>
--	---	--	---

15. TAVSİYE VE ÖNERİDE BULUNURKEN HİZMET KULLANICISINDAN GERİBİLDİRİM İSTEME

Her kategoride gösterilen bütün davranışları işaretleyiniz.			
Yararsız veya olası zararlı davranışlar	Temel yardım becerileri	İleri düzey yardım becerileri	
☐ Hizmet kullanıcısına ne yapması gerektiğini söylüyor ve geribildirim almıyor ☐ Olumsuz veya zararlı tavsiyelerde bulunuyor	☐ Verdiği tavsiyelerin faydalı olup olmadığı konusunda hizmet kullanıcısından geribildirim istiyor ☐ Aldığı geribildirim ışığında netleştirmelerde bulunuyor ve/veya farklı şekillerde anlatıyor, alternatif tavsiyelerde bulunuyor ☐ Yukarıdakilerin hiçbiri	☐ <i>Bütün Temel Yardım Becerilerini gösteriyor</i> ☐ Hizmet kullanıcısının geri bildirimini özetliyor ve doğru anlayıp anlamadığını kontrol ediyor	
En uygun düzeyi işaretleyiniz (sadece bir düzey işaretlenmelidir)			
☐	☐	☐	☐
Notlar:			
Düzyey 1 <i>Herhangi bir yararsız davranış</i>	Düzyey 2 <i>Temel becerileri yok veya temel becerilerin tümüne değil bazılarına sahip</i>	Düzyey 3 <i>Tüm temel becerilere sahip</i>	Düzyey 4 <i>Temel becerilerin tümünün yanı sıra herhangi bir ileri düzey beceriye sahip</i>

Teşekkür. Bu ölçek, CC BY-NC-ND'de Kohrt vd. tarafından yayımlanan orijinal ENACT ölçeğinden izinle uyarlanmıştır: Kohrt BA, Jordans MJD, Rai S, Shrestha P, Luitel NP, Ramaiya M, Singla D, Patel V. Therapist Competence in Global Mental Health: Development of the Enhancing Assessment of Common Therapeutic Factors (ENACT) Rating Scale (Küresel Ruh Sağlığında Terapist Yetkinliği: Yaygın Terapötik Faktörlerin Değerlendirmesini İyileştirme (ENACT) değer Değerlendirme Ölçeği). Behaviour Research and Therapy. 2015; 69:11-21. <http://dx.doi.org/10.1016/j.brat.2015.03.009>.

Bu yetkinlikler için şu araştırmalardan yararlanılmıştır: Pedersen, G. A., Lakshmin, P., Schafer, A., Watts, S., Carswell, K., Willhoite, A., Ottman, K., van 't Hof, E., & Kohrt, B. A. (2020). Common factors in psychological treatments delivered by non-specialists in low- and middle-income countries: Manual review of competencies. Journal of behavioral and cognitive therapy (Düşük ve orta gelirli ülkelerde uzman olmayan personel tarafından uygulanacak psikolojik tedavilerdeki ortak faktörler: Yetkinliklerin elle değerlendirilmesi. Davranışçı ve bilişsel terapi), 30(3), 165-186. <https://doi.org/10.1016/j.jbct.2020.06.001>

Teşekkürlerin bütünü ve telif hakkı bilgileri için bkz. <https://equipcompetency.org/>

Standartlaştırılmış canlandırmalar için kısaltılmış yönergeler

Standartlaştırılmış canlandırmalar kullanıyorsanız, farklı yetkinliklerle ilgili aşağıdaki yönlendirmeler kullanılabilir. Standartlaştırılmış canlandırma uygulamasına dair bütün ayrıntılar için bkz.

<https://equipcompetency.org/>

1. SÖZEL OLMAYAN İLETİŞİM VE AKTİF DİNLEME

Canlandırıcı yönergeleri: Görüşme sırasında uygun anlarda üzüntü ve kaygı duygularını göstermek için kültüre uygun beden dili kullanınız.

2. SÖZEL İLETİŞİM BECERİLERİ

Canlandırıcı yönergeleri: Görüşmeci "Yapar mısın, yaptın mı, yapabilir misin" gibi kapalı uçlu sorular sorduğunda kısaca Evet/Hayır cevabı veriniz. Görüşmeci "Bana ___'dan bahsedebilir misin, ___ ile ilgili görüşlerini paylaşabilir misin, nasıl ___" gibi açık uçlu sorular sorduğunda daha ayrıntılı yanıt veriniz.

3. GİZLİLİK KONUSUNU AÇIKLAMA VE GİZLİLİĞE TEŞVİK ETME

Canlandırıcı yönergeleri: Canlandırma sırasında görüşmeciye şunları sorunuz: "Bu anlattıklarımı başkalarına söyleyecek misiniz?" veya "Size anlattıklarımı başkalarına anlatırsınız diye endişe ediyorum."

4. BAĞ KURMA VE KENDİNDEN BAHSETME

Canlandırıcı yönergeleri: Görüşmeci istemedikçe adınızı ve kişisel bilgilerinizi paylaşmayınız.

5. DUYGULARI İRDELEME VE NORMALLEŞTİRME

Canlandırıcı yönergeleri: Görüşmeci sormadıkça (örn. "Nasıl hissediyorsunuz; son zamanlarda canınızı sıkan, sizi kaygılandıran herhangi bir şey var mı; içeri girdiğinizde üzüntülü görünüyordunuz, sizi üzen bir şeyler mi oldu?) hissettiklerinizi veya duygularınızı paylaşmayınız.

6. EMPATİ, SICAKLIK VE İÇTENLİK GÖSTERME

Canlandırıcı yönergeleri: Görüşmecinin nasıl tepki vereceğini görmek için, görüşme sırasında uygun anlarda üzüntü ve kaygı duygularını gösteren kültüre uygun beden dili kullanınız (1.1 için verilen yönerge ile aynı yönerge) ve sorulursa üzüntünüzü tarif ediniz (2.2 için verilen yönerge ile aynı yönerge).

7. KENDİNE ZARAR VERME, BAŞKALARINA ZARAR VERME, BAŞKALARINDAN ZARAR GÖRMENİN DEĞERLENDİRMESİ VE İŞ BİRLİĞİ İÇERİSİNDE YANIT PLANI HAZIRLAMA

Canlandırıcı yönergeleri: Canlandırma sırasında şöyle söyleyiniz: "Bazen uyumadan önce, keşke sabah hiç uyanmasam diyorum". Görüşmeci size kendinize zarar vermeyi ve intihar etmeyi hiç düşünüp düşünmediğinizi sorarsa şöyle söyleyiniz: "Bazen ölümü düşünüyorum ama kendime kasten zarar vermem". Yaşama devam etme nedenleriniz sorulursa şöyle söyleyiniz: "Aileme bakmak için hayatta kalmalıyım. Ben ölürsem onlara kim bakar?" Önceden intihar teşebbüsünüz olup olmadığı sorulursa şöyle söyleyiniz: "Hayır, intiharı hiç denemedim."

8. SOSYAL İŞLEVSELLİK VE YAŞAM ÜZERİNE ETKİ İLE İLİŞKİ KURMA

Canlandırıcı yönergeleri: Görüşmeci günlük aktiviteleriniz hakkında soru sorarsa, bazen kaygı ve üzüntüleriniz nedeniyle öz bakımınızı yapma veya çocuklarınıza, aile üyelerinize, eşinize ilgi gösterme gibi tipik aktivitelerinizi güçlükle yaptığınızı söyleyiniz.

9. HİZMET KULLANICISININ VE SOSYAL DESTEK AĞININ SORUNU NASIL AÇIKLADIĞINI İRDELEME (NEDENSEL VE AÇIKLAYICI MODELLER)

Canlandırıcı yönergeleri: Size göre sorunların nedeninin neler olduğu sorulursa, görüşmecinin nasıl karşılıklar vereceğini görmek için farklı yanıtlar veriniz. Sözelimi: "Bilemiyorum, belki işimi kaybettiğimden ötürü sürekli endişe içindeyim." Veya: "Belki de cin çarptı." Ailenize göre sorunun nedeninin ne olduğu sorulursa daha farklı bir neden belirtiniz. Örneğin: "Aileme göre bu sorunlar tembel ve güçsüz olduğum için başıma geliyor".

10. AİLE ÜYELERİNİN VE DİĞER YAKIN KİŞİLERİN SÜRECE UYGUN ŞEKİLDE DAHİL EDİLMESİ

Oyuncu yönergeleri: Görüşmeci hayatınızdaki yakın kişileri sorarsa yakın aile üyelerinizden bahsediniz. Ancak bakım sürecine kimin dahil olmasını istediğinizi sorarsa amca, teyze, komşu gibi başka birini söyleyiniz.

11. İŞ BİRLİĞİ İÇERİSİNDE HEDEF BELİRLEME VE HİZMET KULLANICISININ BEKLENTİLERİNİ ELE ALMA

Canlandırıcı yönergeleri: Görüşmeci hedeflerinizi sorarsa önce "iş bulmak" gibi bir hedef söyleyiniz. Görüşmeci destek verirse daha psikososyal bir hedef söyleyiniz (örn. "Daha az kaygılanmak istiyorum, bu sayede iş bulma konusunda daha serinkanlı planlama yapabilirim.")

12. DEĞİŞİM KONUSUNDA GERÇEKÇİ UMUTLARI TEŞVİK ETME

Canlandırıcı yönergeleri: Canlandırma sırasında görüşmeciye şu tarz sorular yöneltiniz: "Sizinle bu görüşmelerimiz sorunlarımızı azaltacak mı? Sizinle yaptığımız bu seanslar iş bulmamda yardımcı olacak mı?" Ayrıca, size umut veren (örn. "Daha önce yaptım, tekrar yapabilirim") ve umutsuzluğa iten ("Ne yapsam işe yaramıyor") bir şeyden söz ediniz.

13. BAŞ ETME MEKANİZMALARININ VE ÖNCEKİ ÇÖZÜMLERİN SÜRECE DAHİL EDİLMESİ

Canlandırıcı yönergeleri: Canlandırma sırasında olumlu başa çıkma (örn. bahçeye uğraşma) ve olumsuz başa çıkma (insanlara bağırarak uzak durmalarını söyleme, alkol kullanma) örnekleri veriniz.

14. PSİKOEĞİTİM VE YEREL TERMİNOLOJİNİN KULLANILMASI

Canlandırıcı yönergeleri: Görüşmeci teknik terimler kullanacak olursa, görüşmecinin bunu sıradan kişilerin anlayacağı şekilde açıklayıp açıklayamadığını görmek için "O ne demek?" diye sorunuz.

15. TAVSİYE VE ÖNERİDE BULUNURKEN HİZMET KULLANICISINDAN GERİBİLDİRİM İSTEME

Canlandırıcı yönergeleri: Görüşmeci size önerileri hakkında geribildirim isterse, bazı önerileri faydalı bulduğunuzu ama bazılarını şu anki durumunuzda takip etmenin zor olacağını söyleyiniz. Sonra başka seçenekler veya aktiviteler tavsiye edip edemeyeceğini sorunuz.

ENACT yetkinlik tanımları

1. SÖZEL OLMAYAN İLETİŞİM VE AKTİF DİNLEME

Görüşmeci, dikkatini hizmet alana verdiğini ve söylediklerini dinlediğini göstermek için kültüre uygun sözel iletişim ve aktif dinleme becerilerini kullanır. Örneğin, görüşmeci karşısındakini rahat ettirecek bir mesafede oturur, oturma düzenini üst-ast ilişkisi gibi algılanmayacak biçimde ayarlar (sözelimi masanın öbür yanına veya hizmet kullanıcısının tam karşısına değil, belli bir açıyla oturur), açık bir duruş sergileyerek (omuzlar geride, kollarını kavuşturmadan) karşısındakine doğru bakar. Görüşmeci vücut jestleriyle (öne doğru eğilerek vb.), kısa sözel onaylamalarla ("hı hı", "evet", "anlıyorum" gibi) veya kültürel olarak uygun sözcüksüz sesler kullanarak ilgisini göstermeli ve hizmet kullanıcısının duyguları veya bilgiyi sindirmek için sessiz kalmak istediği anlarda sessizliği kabul eder. Görüşmeci, gerçekten gerekmedikçe karşısındakinin sözünü kesmemeli / konuşma akışını bozmamalı (örneğin, sözünü bitirmeden lafa girmemeli ya da hizmet kullanıcısının cümlelerini tamamlamamalı), söze gireceği zaman izin istemelidir.

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici görüşmeciye yönlendirir: "Ben, ilk seansta senden hizmet alacak kişiyi canlandıracağım. Sizin rolünüz aktif dinleme yapmak: bugün neden buraya geldiğimi anlatırken düşünce ve duygularına dikkat etmek. Seans başlamış durumda. Beni selamlamışsınız ve doğrudan gelme nedenimi anlatmaya başlıyorum."

(Bu canlandırmada hizmet kullanıcısı rolünü eğitici veya eğitimli bir canlandırıcı üstlenmelidir).

Canlandırmada "hizmet kullanıcısı" yardım için başvurma nedenlerini anlatır ("örn. Sürekli yorgun hissediyorum. Çok kolay sinirleniyorum ve bana hep iyi davranmasına rağmen sürekli kız kardeşimle kavga ediyorum").

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda **canlandırma "dur"malıdır**.

Yapılmaması gerekenler

- Hizmet kullanıcısına gülmek
- Başka şeylerle meşgul olmak / hizmet alanı önemsememek
- İzin almadan hizmet kullanıcısının sözünü kesmek

Yapılması gerekenler

- Kültürel olarak uygun göz teması kurmak
- Seans süresince sözel olmayan mimikler kullanmak (başını sallayarak onaylamak vb.)
- Hizmet kullanıcısına uygun bir açıda oturmak

- Yargılayıcı tutum göstermek / olumsuz yüz ifadeleri kullanmak
- İlgisini göstermek için beden mimikleri (hizmet kullanıcısına doğru eğilmek vb.) ve sözel mimikler (hı hı, hmm) kullanmak

2. SÖZEL İLETİŞİM BECERİLERİ

Görüşmeci hizmet alanla etkileşimi sağlamak, destekleyici biçimde dinlediğini ve anladığını göstermek için açık uçlu sorular, özetleyici ve netleştirici ifadeler kullanmak gibi sözel iletişim becerilerini kullanır. Görüşmeci hizmet alanı ayrıntıya girmeye ve netleştirmeye teşvik eden açık uçlu sorulara öncelik verir (Bunu biraz daha açabilir misiniz?", "Ne oldu?"), kapalı uçlu soruları (Evet/Hayır soruları) ancak gerektiğinde kullanır ve hizmet kullanıcısının duygusal savunmaya geçmesine neden olabileceği için mümkün mertebe "Niçin?" ile başlayan soruları kullanmaz. Görüşmeci hizmet kullanıcısına düşüncelerini paylaşması için zaman ve imkan (örn. düşünmesi için sessizlik sağlama) tanımalı, yansıtıcı ifadeler sunmalı (hizmet kullanıcısının dile getirdiği duyguları başka şekilde yeniden ifade etme) ve hizmet kullanıcısının ne dediğini anladığını göstermek için yargılayıcı bir tutuma girmeksizin söylediklerini özetlemelidir.

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici görüşmeciyi yönlendirir: "Ben, herhangi bir seans sırasında senden hizmet alacak kişiyi canlandıracağım. Sizin rolünüz, eğitim sırasında üzerinden geçtiğimiz sözel iletişim becerilerini kullanarak burada bulunmamın nedenlerini tartışmaktır. Etkileşim içerisinde olduğunuzu bana göstermeli, soru sormalı ve söylediklerimi anladığınızı göstermelisiniz.

Bu canlandırmada hizmet kullanıcısı rolünü eğitici veya eğitilmiş bir canlandırıcı üstlenmelidir.

Canlandırmada "hizmet kullanıcısı" yardım için başvurma nedenlerini anlatır ("örn. Sürekli yorgun hissediyorum. Çok kolay sinirleniyorum ve bana hep iyi davranmasına rağmen sürekli kız kardeşimle kavga ediyorum").

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda **canlandırma "dur"malıdır.**

Yapılmaması gerekenler	Yapılması gerekenler
<ul style="list-style-type: none"> Sadece "Niçin" ile başlayan sorular sormak Hizmet kullanıcısının sözünü kesmek Hizmet kullanıcısına tavsiyelerde bulunmak veya çözümler sunmak 	<ul style="list-style-type: none"> Açık uçlu sorular sormak Hizmet kullanıcısına düşüncelerini paylaşması için zaman ve imkân vermek Anladığını göstermek için yargılayıcı olmayan yansıtıcı ifadeler kullanmak

3. GİZLİLİĞİN AÇIKLANMASI VE TEŞVİK EDİLMESİ

Görüşmeci seanslar sırasında mahremiyet sağlayan, rahat bir mekân hazırlamak ve gizliliğin ne zaman ihlal edilebileceğini (farklı zamanları/konuları kapsayacak biçimde) ve gerekçesini (örn. kendine veya başkalarına zarar verme veya zarar görme) izah etmek suretiyle gizlilik konusuna değinir. Görüşmeci hizmet kullanıcısına konuşmalarının gizli tutulacağını ve izni olmaksızın ailesiyle, arkadaşlarıyla veya işvereniyle paylaşılmayacağını net biçimde açıklar. Görüşmeci gizliliğin ne zaman ihlal edilebileceğini (hizmet kullanıcısı kendine zarar verme, başkalarına zarar verme, başkalarından zarar görme gibi güvenliği ile ilgili kaygılar dile getirdiğinde vb.) açıklar ve bununla ilgili kullanılacak iletişim sürecini (örn. ne zaman süpervizörüne haber vereceğini ve ne zaman yetkililerle temasa geçmesi gerektiğini vb.) anlatır. Görüşmeci, hizmet kullanıcısının gizliliğin gerekçesini anlamasını sağlar ve konuşulacak konuları buldukları yerin mahremiyet sağlayıp sağlamadığına bağlı olarak seçer.

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici görüşmeciyi yönlendirir: "Ben, sizden hizmet alacak kişiyim. Yeni bir seansa başlıyoruz. Sizin yapmanız gereken bana gizliliği açıklamak ve bunun gerekçesini anlamamı sağlamak. Seansın başladığını kabul edeceğiz. Beni selamlamışsınız. Doğrudan gizlilikle ilgili canlandırmaya geçebiliriz.

Bu canlandırmada hizmet kullanıcısı rolünü eğitici veya eğitilmiş bir canlandırıcı üstlenmelidir.

Canlandırmada Görüşmeci "hizmet kullanıcısına" gizliliği anlatır.

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda canlandırma **"dur"malıdır.**

Yapılmaması gerekenler	Yapılması gerekenler
<ul style="list-style-type: none"> Gizliliği açıklamayı ihmal etmek Hizmet kullanıcısının güvenini / gizliliğini istismar etmek Seansı başkalarına açık, mahremiyete imkân vermeyen bir yerde yürütmek 	<ul style="list-style-type: none"> Gizliliği hizmet alanı kültürel açıdan uygun terim ve/veya metaforlar kullanarak anlatmak Gizliliğin ne zaman ihlal edilebileceğini ve bildirim için nasıl bir iletişim süreci kullanılacağını açıklamak Konuşma konularını bulunulan yerin mahremiyet sağlama düzeyine göre ayarlamak ve daha fazla mahremiyet sağlayabilecek bir yer aramak

4. BAĞ KURMA VE KENDİNDEN BAHSETME

Görüşmeci hizmet kullanıcısıyla bağ kurmak için farklı stratejiler kullanır ve hizmet alanla iletişiminin kalitesini yükseltir. Görüşmeci seansın başında hizmet kullanıcısını selamlayarak kendini tanıtmalı, bu kapsamda adını ve görevini söylemelidir. Görüşmeci hizmet kullanıcısını rahat hissettirmeye çalışır (örn. hizmet kullanıcısı içeri girince ayağa kalkarak karşılar, oturması için rahat bir koltuk gösterir, arada masa olmaksızın aynı seviyede oturur, hizmet kullanıcısına adını ve konuşmayı tercih ettiği dili sorar, ortamda rahatsız edici dekor, yoğun esans vb. olmamasını sağlar). Paylaşım karşılıklı konuşma şeklinde geçmeli, ders veriyormuş gibi olmamalıdır. Görüşmeci hizmet kullanıcısıyla bağ kurmaya çalışmalıdır. Sözelimi, sevilen yemekler veya (yürüyüş vb.) hobiler konusunda benzerlikler ortaya çıkabilir; görüşmeci bunlarla ilgili gereğinden fazla ya da az konuşmamalı, hizmet alanla kişisel sınırlarını korumalı, odağının hizmet alanın ihtiyaçları olduğunu unutmamalıdır.

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici görüşmeciye yönlendirir: "Bugün hizmet kullanıcısı rolünü oynayacağım. Yeni tanışıyoruz. Bu benimle olan ilk seansınız. Sizin rolünüz, benimle bağ kurmak ve iş birliğimizi güçlendirmektir. Hoşgeldiniz deyip beni selamlayarak başlayabilirsiniz." Hizmet kullanıcısı rolünü eğitici üstlenmelidir.

Bu canlandırmada hizmet kullanıcısı rolünü eğitici veya eğitimi bir canlandırıcı üstlenmelidir.

Canlandırma, Görüşmecinin hizmet kullanıcısını selamlaması ile "başlar".

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda canlandırma "**dur**"malıdır.

Yapılmaması gerekenler

- Hizmet kullanıcısına uzun uzun nasihat etmek
- Seans süresince sadece kişisel deneyimlerinden bahsetmek
- Hizmet kullanıcısının kişisel sınırlarını göz ardı etmek (fazla yakın oturmak, hizmet kullanıcısının rahatsız olduğunu gösteren belirtileri görmezden gelmek, hizmet kullanıcısına alışveriş veya ibadet için nereye gittiğini sormak vb.)
- Hizmet kullanıcısını gizliliği ihlal etmeye zorlamak veya bu konuda baskı kurmak

Yapılması gerekenler

- Hizmet kullanıcısını selamlamak ve kendini tanıtmak
- Hizmet kullanıcısını rahat ettirmek (örn. oturacak yer göstermek, hizmet kullanıcısının adını ve hangi dilde konuşmayı tercih ettiğini sormak)
- Hizmet kullanıcısıyla bağlantı kurmak için havadan sudan bahsetmek
- Sakin olmak, sıcak ve açık iletişim kurmak

5. DUYGULARI İRDELEME VE NORMALLEŞTİRME

Görüşmeci, seans sırasında hizmet kullanıcısının duygu ve mesajlarını irdeler. Görüşmeci, hizmet kullanıcısının duygularını anladığını göstererek hizmet kullanıcısını onaylar ve hizmet kullanıcısının anlattığı sorun ve kaygıları normalleştirir / onaylar. Görüşmeci hizmet kullanıcısının semptomlarını, tepkilerini ve duygularını normalleştirir, başkalarının da benzer deneyimler yaşadığını hatırlatır (örn. "Birçok insan birinin dayak yediğini gördükten sonra dışarı çıkmaya korkar"). Hizmet kullanıcısı zorlayıcı duygularını paylaştığında onaylayıcı ifadeler kullanır ve bu duyguların bu durumdaki her insandan beklenebileceğini söyler (örn. "Bu senin için zor olmuş; günler geçtikten sonra dahi üzgün veya öfkeli olman şaşırtıcı değil").

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici, görüşmeciye yönlendirir: "Ben, hizmet kullanıcısını canlandıracağım ve yaşadığım birtakım zorlayıcı hislerimi / duygularımı anlatacağım. Sizin yapmanız gereken, duygularımı daha da irdelemek, yaşadığım durumla ilişkili duygularımı ve kaygılarımı normalleştirip onaylamaktır.

Bu canlandırmada hizmet kullanıcısı rolünü eğitici veya eğitimi bir canlandırıcı üstlenmelidir.

Canlandırmada "hizmet kullanıcısı" geçmişte yaşadığı bir deneyimle ilgili zorlayıcı duygularını anlatır (örn. Dışarı çıkmaktan korkuyorum, dışarıda birisi beni dövecek diye korkuyorum.")

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda **canlandırma "dur"malıdır.**

Yapılmaması gerekenler

Yapılması gerekenler

- Hizmet kullanıcısının duygu ve hislerini eleştirmek, yargılamak veya yok saymak
- Hizmet kullanıcısının tepkilerine veya kaygılarına takılıp kalmak veya bunları yok saymak
- Hizmet kullanıcısının sorunlarını önemsizleştirmek
- Hizmet kullanıcısının anlattığı semptomları, tepkilerini ve/veya kaygılarını normalleştirmek ve onaylamak
- Hizmet kullanıcısının semptomlarını ve/veya tepkilerini normalleştirmek, başkalarının da benzer şeyler yaşayabileceğini hatırlatmak
- Onaylayıcı ifadeler kullanmak ve anladığını göstermek

6. EMPATİ, SICAKLIK VE İÇTENLİK GÖSTERME

Görüşmeci, hizmet kullanıcısının deneyimini anladığını içten, sahici biçimde gösterir. Görüşmeci hizmet kullanıcısının bakış açısına saygı gösterir ve yargılayıcı olmadan duygularını ve durumunu anlamaya çalışır. Görüşmeci hizmet kullanıcısına kültürel açıdan uygun olacak biçimde içtenlikle yaklaşır ve kendi inançlarını, tutumlarını ve değer yargılarını bir kenara bırakarak dünyayı hizmet kullanıcısının gözünden görmeye çalışır.

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici, görüşmeciye yönlendirir: "Ben, hizmet kullanıcısını canlandıracağım ve yaşadığım birtakım sorunlarımı ve duygularımı anlatacağım. Sizin yapmanız gereken empati göstermek, benim duygularımı ve sorunlarımı irdelerken kaygı duyduğunuzu sıcak ve içten bir şekilde bana hissettirmektir."

Bu canlandırmada hizmet alan rolünü eğitici veya eğitimli bir canlandırıcı üstlenmelidir.

Canlandırmada "hizmet kullanıcısı" duygu ve sorunlarını anlatır ("örn. Sürekli yorgun hissediyorum. Çok kolay sinirleniyorum ve bana hep iyi davranmasına rağmen sürekli kız kardeşimle kavga ediyorum").

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda **canlandırma "dur"malıdır.**

Yapılmaması gerekenler

- Hizmet kullanıcısının kaygılarını yargılamak veya yok saymak
- Kişisel inanç ve tutumları hizmet kullanıcısına dayatmak

Yapılması gerekenler

- Anladığını içten bir şekilde göstermek
- Hizmet kullanıcısının bakış açısına ve duygularına saygı göstermek
- Sıcak bir tutum sergilemek ve kendi inançlarını, tutumlarını ve değer yargılarını bir kenara bırakmak

7. KENDİNE ZARAR VERME, BAŞKALARINA ZARAR VERME, BAŞKALARINDAN ZARAR GÖRME DEĞERLENDİRMESİ VE İŞ BİRLİĞİ İÇERİSİNDE YANIT PLANI HAZIRLAMA

Görüşmeci, hizmet kullanıcısını kendine zarar verme, başkalarına zarar verme veya başkalarından zarar görme bakımından değerlendirir ve gerekirse güvenliğini sağlama konusunda hizmet kullanıcısıyla iş birliği içerisinde bir eylem planı üzerinde çalışır. Görüşmeci zarar riski konusunda dolaysız, net sorular sorar ve hizmet kullanıcısının yanıtlarına göre zarar değerlendirme tablosunu takip eder. Görüşmeci, hizmet kullanıcısının (veya başkalarının hizmet kullanıcısına yönelik) niyetlerini, risk faktörlerini ve koruyucu faktörleri anlamak (örn. kişisel ya da aile, topluluk, toplum vb. düzeyinde mevcut sosyal destekleri belirlemek) amacıyla sorular sorarak uygun ve net bilgiler edinmeye çalışır. Görüşmeci, risk düzeyini ve riski azaltmak için uygun yolları belirleyerek hizmet kullanıcısıyla birlikte bir eylem planı üzerinde çalışır. Şayet hizmet kullanıcısı kendine zarar vermeyi ciddi olarak düşünüyorsa veya planlıyorsa, görüşmeci hizmet kullanıcısını yalnız bırakmamalı, hizmet kullanıcısına yaşamaya değer nedenleri belirleme konusunda yardım etmelidir. Risk yüksekse, hizmet kullanıcısının uygun bakıma 7/24 erişiminin olduğundan emin olmalıdır. Görüşmeci, gerek duyarsa süpervizörü veya başka yetkili merciler ile görüşmek için hizmet kullanıcısının iznini istemeli, buna karşılık durum ne olursa olsun süpervizörüne/yetkililere danışmalı/bildirimde bulunmalıdır.

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici, görüşmeciye yönlendirir: "Ben, hizmet kullanıcısını canlandıracağım. Üzgün hissettiğimi ve zaman zaman hayatımın yaşanmaya değmez olduğunu düşündüğümü anlatacağım. Sizin yapmanız gereken, kendime veya başkalarına zarar verme veya başkalarından zarar görme riskimi değerlendirmektir. Unutmayın: net ve dolaysız olmalısınız".

Bu canlandırmada hizmet kullanıcısı rolünü eğitici veya eğitimli bir canlandırıcı üstlenmelidir.

Canlandırmada "hizmet kullanıcısı" kendini değersiz hissettiğini, bununla ilgili duygularını anlatır (örn. "Her zaman üzüntülüym, çoğu gün hayatta olmamın bir anlamı olmadığını düşünüyorum").

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda canlandırma **"dur"malıdır.**

Yapılmaması gerekenler

- Zarar belirtilerini ihmal etmek
- Kendine veya başkalarına zarar verme veya başkalarından zarar görme konusunda soru sormayı ihmal etmek
- Hizmet kullanıcısı zarar niyeti olduğunu açıkladıktan sonra hizmet kullanıcısını kendi başına bırakmak

Yapılması gerekenler

- Zarar riski ile ilgili dolaysız, net sorular sormak
- Hizmet kullanıcısının niyetini ve zarar niyetiyle erişebileceği araçları tam olarak anlamak için takip soruları sormak
- Eğer hizmet kullanıcısı kendine zarar vermeyi düşünüyorsa hizmet kullanıcısının yanından ayrılmamak ve yaşamaya değer nedenleri belirlemek
- Süpervizörüne veya başka bir merciye danışmak

- Zarar konusunu başkalarına açık, mahremiyetin sağlanmadığı bir yerde tartışmak

8. SOSYAL İŞLEVSELLİK VE YAŞAM ÜZERİNE ETKİ İLE İLİŞKİ KURMA

Görüşmeci, hizmet kullanıcısının psikososyal durum/ ruh sağlığına ilişkin kaygıları ile bunların işlevsellik ve gündelik yaşam üzerindeki etkisi arasındaki ilişkiyi irdeler. Görüşmeci, hizmet kullanıcısına belirtilerini (baş ağrıları, yataktan çıkamama vb.) ve bunların günlük işlevselliğini (örn. ev işlerini yapma, işe gitme) veya hayatındaki önemli şeyleri (örn. İstedığı halde kendine ihtiyaç duyan ailesinin veya arkadaşlarının yanında olamama) nasıl etkilediğini sorar. Sözelimi, "Gece uyku düzeniniz nasıl?" "Annenizle daha çok görüşmek istediğinizi söylediniz. Baş ağrıları buna engel oluyor mu?" Görüşmeci bunun tersi yönde de bir değerlendirme yapmalı ve hizmet kullanıcısının sosyal ilişkileri ve günlük işlevselliğinin (örn. iş stresi, işe gidip gelirken çok uzun yol gitmek zorunda kalması vb.) psikososyal durum/ ruh sağlığına ilişkin kaygılarını ve semptomlarını nasıl etkilediği hakkında sorular sormalıdır (örn. "Mesai saatleri artmadan önce uykunuz nasıldı? İş yeriniz eve yakın olsa çocuklarınıza daha çok zaman ayırabilir miydiniz?")

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici, görüşmeciye yönlendirir: "Ben, sizden hizmet alacak kişiyim. Benimle çalışmaya daha yeni başladınız. Bugün semptomlarınızın bazılarında bahsetmeye başlayacağım. Sizin yapmanız gereken, semptomlarım / kaygılarım ile günlük yaşamım ve işlevselliğim arasındaki ilişkiyi irdelemektir."

Bu canlandırmada hizmet kullanıcısı rolünü eğitici veya eğitilmiş bir canlandırıcı üstlenmelidir.

Canlandırmada "hizmet alan" ruh sağlığına ilişkin kaygılarından söz eder (örn. her gün defalarca başım ağrıyor ve yataktan çıkmak giderek daha zor geliyor").

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda **canlandırma "dur"malıdır**.

Yapılmaması gerekenler

- Hizmet kullanıcısının semptomları ve ruh sağlığı ile ilgili kaygılarını veya bunların işlevselliğini nasıl etkilediği ile ilgili anlattıklarını yargılamak veya eleştirmek (örn. Baş ağrımayan mı var?")

Yapılması gerekenler

- Hizmet kullanıcısının ruh sağlığına ilişkin kaygıları ve belirtilerinin günlük işlevselliğini nasıl etkilediği hakkında sorular sormak
- Sosyal ilişkilerin / günlük işlevselliğin hizmet kullanıcısının semptomlarını ve kaygılarını nasıl etkileyebileceğini irdelemek
- Hizmet kullanıcısının semptomlar gelişmeden önceki işlev durumunu irdelemek

9. HİZMET KULLANICISININ VE SOSYAL DESTEK AĞININ SORUNU NASIL AÇIKLADIĞINI İRDELEME (NEDENSEL VE AÇIKLAYICI MODELLER)

Görüşmeci, sorunlarının nedeninin konusundaki düşüncelerini anlamak amacıyla hizmet kullanıcısıyla çalışır (açıklayıcı model). Görüşmeci, yargılayıcı bir tutuma girmeksizin hizmet kullanıcısının sorunlarının nedenine (örn. "Sizce bu sorunlara yol açan şeyler nedir?"), yaşadığı semptomlara ve sonuçlarının ne olduğu hakkındaki inançlarına ilişkin düşüncelerini irdeler. Görüşmeci, ayrıca hizmet kullanıcısının ailesinin / sosyal destek ağının bu düşüncelere / açıklamalara katılıp katılmadığını sorar (örn. "Anneniz de bu nedenler konusunda sizin gibi mi düşünüyor?", "Eşiniz bu konuda ne diyor?") Hizmet kullanıcısı düşüncelerini paylaşırken desteklediğini (örn. "Yaşamınızı ve sorununuzu yaşayan olarak en iyi siz bilirsiniz"), sorunlarına dair inanç ve anlayışının tedavi sürecinde dikkate alındığını hissetmelidir. Eğer açıklayıcı model zararlı olabilecek unsurlar içeriyor veya hizmet kullanıcısı kontrolün kendinde olmadığını ima ediyorsa (örn. Bunlar, kötü bir insan olduğum için başıma geliyor" veya "Allah'ın muradı acı çekmem, iyileşmemem yolundaymış demek ki"), Görüşmeci, olumlu şekilde başa çıkabilmesi için hizmet kullanıcısına modele farklı bir yerden bakma konusunda yardımcı olmalıdır.

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici, görüşmeciye yönlendirir: "Ben, hizmet kullanıcısını canlandıracağım ve yaşadığım birtakım sorunları anlatacağım. Sizin yapmanız gereken, sorunumun / sorunlarınızın kökeninde yattığına inandığım nedenler ve bunların semptomlarımla ilişkisi ile ilgili görüşlerimi açıklamam konusunda beni desteklemektir."

Bu canlandırmada hizmet kullanıcısı rolünü eğitici veya eğitilmiş bir canlandırıcı üstlenmelidir.

Canlandırmada "hizmet kullanıcısı" bazı sorunlarını açıklar (örn. "Neredeyse sürekli baş ağrısı çekiyorum ve çocuklarım sürekli sinirimi bozuyor").

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda **canlandırma "dur"malıdır**.

Yapılmaması gerekenler

- Hizmet kullanıcısının sorunlarıyla ilgili açıklamasını eleştirmek veya yargılamak
- Hizmet kullanıcısının sorunlarının nedeni ile ilgili görüşünü dikkate almamak / sormamak

Yapılması gerekenler

- Hizmet kullanıcısının sorunlarının nedenine dair kendi açıklamalarını yargılamaksızın irdelemek ve inançlarına saygı göstermek
- Nedenler konusunda hizmet kullanıcısının ailesinin / sosyal destek ağının da benzer mi yoksa farklı mı düşündüğünü sormak
- Hizmet kullanıcısının sorunlarına dair görüşlerini bakım / tedavi sürecine uygun şekilde dahil etmek
- Olası zararlı açıklayıcı modellerinin, olumlu baş etme yönünde farklı bir şekilde anlaşılmasını sağlamak

10. AİLE ÜYELERİNİN VE DİĞER YAKIN KİŞİLERİN SÜRECE UYGUN ŞEKİLDE DAHİL EDİLMESİ

Görüşmeci, uygun şekilde (ve hizmet kullanıcısının iznini alarak) aile üyelerini ve/veya başka yakınlarını bakım sürecine dahil eder. Hizmet kullanıcısının yanında bir aile üyesi veya başka bir yakını varken, görüşmeci bu yakının katılım konusunda olumlu bir tutum sergilemesine yardım eder ve hizmet kullanıcısı ile yakını arasında etkileşimi teşvik eder. Aile üyesi veya başka bir yakını yoksa, görüşmeci hizmet kullanıcısının yakınlarının katılımı veya yakınlarıyla etkileşim konusunda tercihinin ne olduğunu irdeler. Eğer hizmet kullanıcısı istekli ise, görüşmeci bir yakının sürece katılmasının nasıl yardımcı olabileceğini açıklar (ör: ev ödevlerini hatırlatma, duygusal destek sağlama, diğer aktivitelerde destek sağlama) ve canlandırmalar kullanarak veya rehberlik ederek etkileşimde olumlu değişimleri destekler. Eğer hizmet kullanıcısının yakını seans sırasında olumsuz veya engelleyici bir tavır içinde ise ya da hizmet kullanıcısı yakınlarını sürece dahil etmek istemiyorsa, görüşmeci hizmet kullanıcısının ihtiyaçlarını / düşüncelerini anladığını göstermeli ve gerekirse hizmet kullanıcısının hazır bulunan yakınından seans bitene kadar dışarıda beklemesini rica etmelidir.

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici, görüşmeciye yönlendirir: "Ben, sizden hizmet alacak kişiyim. Önceki seansta bana vermiş olduğunuz görevi (ödevi) uygularken bocaladım. Kız kardeşimle daha iyi bağ kurma konusunda çok başarılı olmadım. Sizin yapmanız gereken, kız kardeşimle ilişkimi / etkileşimimi güçlendirme konusunu irdelemek ve sizinle yaptığım çalışmalara kız kardeşimi nasıl dahil edebileceğim konusunda destek vermektir. Kız kardeşimle ilgili sorular sorarak başlayabilirsiniz".

Bu canlandırmada hizmet kullanıcısı rolünü eğitici veya eğitilmiş bir canlandırıcı üstlenmelidir (mümkünse süreci destekleyen veya sürece ket vuran aile üyesini canlandıracak üçüncü bir canlandırıcının bulunması da yararlı olacaktır).

Canlandırmada görüşmeci hizmet kullanıcısına kız kardeşi veya (X adlı) ilgili başka aile üyesi hakkında sorular sorar.

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda **canlandırma "dur"malıdır**.

Yapılmaması gerekenler

- Hizmet kullanıcısının izni olmaksızın bir yakını sürece dahil etmek
- Seans sırasında hizmet kullanıcısının yakınının olumsuz davranış göstermesine müsaade etmek
- Hizmet kullanıcısının yakınının hizmet kullanıcısının onayını almaksızın onun adına karar vermesine müsaade etmek

Yapılması gerekenler

- Hizmet kullanıcısının aile üyeleriyle veya diğer yakınlarına ilişkin nasıl bir etkileşim / katılım tercih ettiğini irdelemek
- Hizmet kullanıcısı istekli ise ve durum uygunsa destek için bir yakını sürece dahil etmek
- Hizmet kullanıcısının yakını müsait ise, tedavi sürecine dahil olmasını dikkatli biçimde kolaylaştırmak

11. İŞ BİRLİĞİ İÇERİSİNDE HEDEF BELİRLEME VE HİZMET KULLANICISININ BEKLENTİLERİNİ ELE ALMA

Görüşmeci, hizmet kullanıcısına tedavi hedeflerini sorar ve müdahaleye ilişkin beklentilerini tartışır. Görüşmeci ve hizmet kullanıcısı, müdahale ile ne elde edilebileceğini ve edilemeyeceğini tartışırlar (örn. müdahalenin semptomları hafifletmede yardımcı olabileceği, fakat yapılacak müdahale kapsamında hizmet kullanıcısının maddi veya parasal bir destek almayacağı konusu açık bir şekilde ifade edilebilir). Görüşmeci, bakım planının hedefleri konusunda net olmalı, hizmet kullanıcısının neden bu tür bir bakım planı hazırlandığını iyi anlamasını sağlamalıdır. Görüşmeci hizmet kullanıcısına hedeflerini sorar, hedefler gerçekçi değilse ilave açıklamalarda / yönlendirmede bulunur ve gerçekçi, ulaşılabilir ve kabul edilebilir bir bakım planı oluşturma konusunda hizmet kullanıcısıyla iş birliği içerisinde çalışır.

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici, görüşmeciye yönlendirir: Ben, sizden hizmet alacak kişiyim. Sorunlarımı anlatıp hedeflerimi konuştuktan sonra, bana sorunlarımı yönetmede yardımcı olmak üzere [buraya kararlaştırılan tedaviyi / müdahaleyi yazınız] uygulanabileceğini söylediniz. Sizin yapmanız gereken, bu müdahalenin bana ve hedeflerime nasıl yardımcı olabileceğini izah etmek ve gerçekçi bakım hedefleri belirleme ve bakım planı oluşturma konusunda benimle çalışmak. [Buraya kararlaştırılan tedaviyi / müdahaleyi yazınız] tedavisini açıklayarak başlayabilirsiniz.

Bu canlandırmada hizmet kullanıcısı rolünü eğitici veya eğitilmiş bir canlandırıcı üstlenmelidir.

Canlandırma sırasında görüşmeci X [buraya kararlaştırılan tedaviyi / müdahaleyi yazınız] tedavisini açıklayarak gerçekçi hedefler belirleme konusunda hizmet kullanıcısıyla iş birliği yapar.

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda **canlandırma "dur"malıdır.**

Yapılmaması gerekenler

- Hizmet kullanıcısının tedavi hedeflerini ve beklentilerini ihmal etmek
- Hizmet kullanıcısını müdahale vasıtasıyla nelere ulaşabileceği konusunda yanlış yönlendirmek

Yapılması gerekenler

- Tedavi aracılığıyla ne elde edilebileceğini ve edilemeyeceğini hizmet kullanıcısıyla tartışmak
- Hizmet kullanıcısıyla iş birliği içinde onun hedeflerine uygun, gerçekçi ve kabul edilebilir hedefleri olan bir müdahale planı geliştirmek
- Bakım planının hedeflerini net biçimde açıklamak, hizmet kullanıcısının hedefleri anlamasını ve beklentilerini makul tutmasını sağlamak

12. DEĞİŞİM KONUSUNDA GERÇEKÇİ UMUTLARI TEŞVİK ETME

Görüşmeci, hizmet kullanıcısında değişim beklentisi oluşturur, gelecekle ilgili olumlu hissetmesine ve tedavi ile neler başarılacağına dair gerçekçi beklentiler oluşturmaya yardımcı olur. Görüşmeci, hizmet kullanıcısını değişim umutlarına dair olumlu şeyler söylemeye teşvik eder, yardım arayışına girdiği için övgüde bulunur ve yaşamındaki önemli rollere katılımı ile arasında bağlantı kurar. Görüşmeci, tedavi konusunda iyimser olduğunu ve hizmet kullanıcısında olumlu değişimin nasıl meydana gelebileceğini, tedavinin yaşamındaki tüm sorunları yok edemeyeceğini fakat bunları daha yönetilebilir bir hale getireceğini ifade eder. Görüşmeci, hizmet kullanıcısı çekilmek istediğinde bunu anlayışla karşılayarak hizmet kullanıcısını suçlamadan, ayrılarak yanlış bir şey yaptığı düşüncesine itmeden katılıma devam etmeye teşvik eder (örn. "Değişim, bazen çok çaba sarf etsek bile kolay (veya çabuk olmaz)"). Hizmet kullanıcısı memnun olmadığını dile getirirse, görüşmeci hizmet kullanıcısıyla birlikte düşünerek şu ana kadar öğrendiği (küçük bile olsa) yararlı herhangi şey veya kazandığı yeni bir değer (örn. limondan limonata yapma) olup olmadığını vb. sorar.

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici, görüşmeciye yönlendirir: "Ben, sizden hizmet alacak kişiyim. Bana X müdahalesi ile neler elde edebileceğini açıkladınız. Şimdi yapmanız gereken, iyimser olmak, değişime yönelik gerçekçi umut besleme konusunda beni teşvik etmek ve gerçekçi olmayan beklentilere girmeksizin hayatımdaki önemli durumlarla ilgili olumlu bir değişime nasıl gidebileceğimi aktarmaktır.

Bu canlandırmada hizmet kullanıcısı rolünü eğitici veya eğitimli bir canlandırıcı üstlenmelidir.

Canlandırmada görüşmeci, X müdahalesinin yardımcı olabileceğini fakat hayatın bütün sorunlarını çözemeyeceğini izah eder.

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda **canlandırma "dur"malıdır.**

Yapılmaması gerekenler

- Tedavi ve toparlanma konusunda gerçekçi olmayan hedefler belirlemek
- Olumsuz tutum takınmak veya hizmet kullanıcısını toparlanma becerisi olmadığı konusunda şüpheye düşürmek

Yapılması gerekenler

- Gerçekçi beklentiler vasıtasıyla hizmet kullanıcısını gelecek ve toparlanma süreci hakkında olumlu duygular beslemeye teşvik etmek
- Toparlanmayı desteklemek amacıyla müdahale / program konusunda gerçekçi bir iyimserlik göstermek
- Hizmet kullanıcısı, müdahale / program konusunda memnuniyetsizliğini dile getirdiğinde empati göstererek konuyu tartışmak

13. BAŞ ETME MEKANİZMALARININ VE ÖNCEKİ ÇÖZÜMLERİN SÜRECE DAHİL EDİLMESİ

Görüşmeci başa çıkma ve sorun çözmeye yardımcı olmak için hizmet kullanıcısının bağımsızlığını, kontrol ve seçim yapma becerilerini destekler. Görüşmeci müdahale süresince hizmet kullanıcısının önceden kullandığı başarılı çözümler de dahil olmak üzere sorunlarla nasıl başa çıktığını irdeleyerek (örn. "Geçmişte benzer bir sorun karşısında ne yaptınız?", "Nasıl başa çıktınız?") ya da geçmişte uyguladığı stratejiyi anımsamakta zorlanırsa mevcut durumda çözüm düşünmesi konusunda hizmet kullanıcısını destekleyerek (örn. "Benzer durumdaki bir arkadaşınıza ne tavsiye ederdingiz?") hizmet kullanıcısı odaklı çözümler sağlar. Görüşmeci, hizmet kullanıcısının önceki durumlarda bulunduğu çözümleri takdir eder ve olumlu ve güvenli baş etme mekanizmalarını kullanmaya hizmet kullanıcısını teşvik eder. Görüşmeci, hizmet kullanıcısının baş etme ve sorun çözmeye becerilerini ve bu konudaki kontrolünü güçlendirmek için mevcut baş etme becerilerini dayanak olarak kullanır ve bu becerileri güçlendirir.

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici, görüşmeciye yönlendirir: "Ben, sizden hizmet alan bir kişiyim. Sorunlarımdan birini konuşuyoruz ve siz de baş edebilmem için çözüm yollarını irdeliyorsunuz. Yapmanız gereken, geçmişte benzer durumlarda nasıl başa çıktığımı, ne tür çözümler bulduğumu öğrenmek ve böyle bir şey arkadaşlarımdan başına gelse neler tavsiye edeceğimi sormak. Önceki çözümlerimi sorarak başlayabilirsiniz".

Bu canlandırmada hizmet kullanıcısı rolünü eğitici veya eğitimli bir canlandırıcı üstlenmelidir.

Canlandırmada görüşmeci hizmet kullanıcısının önceki sorunlarına karşı eskiden bulunduğu çözümleri sorar (örn. "Geçmişte benzer bir sorun yaşadığınızda ne yaptınız?")

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda **canlandırma "dur"malıdır.**

Yapılmaması gerekenler

Yapılması gerekenler

- Zararlı baş etme davranışlarını görmezden gelmek veya desteklemek
- Hizmet kullanıcısının sorun çözüme tekniklerini yargılamak veya eleştirmek
- Müdahale süresince hizmet kullanıcısı odaklı çözümler üretmek
- Hizmet kullanıcısının önceki başarılı çözümlerini ve baş etme davranışlarını irdelemek
- Hizmet kullanıcısının sorunlarla başa çıkma ve çözüm üretme becerisini güçlendirmek

14. PSİKOEĞİTİM VE YEREL TERMİNOLOJİNİN KULLANILMASI

Görüşmeci, hizmet kullanıcısına sorunları (öncülleri ve sonuçları da dahil), yardımcı olabilecek müdahale planları/stratejileri ve/veya bu strateji ve sorunla ilişkili belirli becerileri nasıl uygulayabileceği hakkında net bilgiler verir. Görüşmeci, psikolojik kavramları ve yerel dili kullanarak hizmet kullanıcısının açıklayıcı modelini (örn. kendisine göre sorunların nasıl ortaya çıktığı - bkz. Madde 4.3) de içeren bir psikoeğitim verir. Görüşmeci, açıklayıcı olması bakımından hizmet kullanıcısının sorunlarıyla ilgili yerel bir vaka çalışması da kullanabilir. Görüşmeci, ruh sağlığı ve tedavi konularına değinirken sıkıntı için yerelde kullanılan terimleri ve ifadeleri kullanır, damgalayıcı olmayan ifadeler kullanmaya özen gösterir ve hizmet kullanıcısının anlattıklarını anlayıp anlamadığını kontrol eder.

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici, görüşmeciye yönlendirir: "Ben, sizden hizmet alacak kişiyim. Değerlendirme ve tartışma sonrasında bir tür depresyonla mücadele etmekte olduğumu anlıyorsunuz. Yapmanız gereken, bunu yerel bağlama uygun, anlayabileceğim bir dille bana anlatmaktır. Belirtilerimi benim açıklayıcı modelim ve rahatlatılacak stratejiler ile ilişkilendirdiğinizden emin olun.

Bu canlandırmada hizmet kullanıcısı rolünü eğitici veya eğitilmiş bir canlandırıcı üstlenmelidir.

Canlandırmada görüşmeci, yerel dilde ve psikolojik kavramlar kullanarak depresyonu açıklar.

Yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda canlandırma **"dur"malıdır.**

Yapılmaması gerekenler	Yapılması gerekenler
<ul style="list-style-type: none"> Damgalayıcı bir dil kullanmak Hizmet kullanıcısının anlamadığı teknik terimler kullanmak 	<ul style="list-style-type: none"> Hizmet kullanıcısının sorunları ve yararlı olabilecek stratejiler konusunda net açıklamalar yapmak Hizmetin açıklayıcı modelinden de yararlanarak yerel terminoloji, deyişler ve kavramlar kullanarak açıklama yapmak Hizmet kullanıcısının sorunları ile başvurulacak stratejiler arasında ilişki kurmak için vaka çalışması kullanmak

15. TAVSİYE VE ÖNERİDE BULUNURKEN HİZMET KULLANICISINDAN GERİBİLDİRİM İSTEME

Görüşmeci tavsiye ve öneride bulunurken hizmet kullanıcısından da geribildirim alır. Hizmet kullanıcısının tavsiye istemesi durumunda, görüşmeci hizmet kullanıcısının sorunları ile ilgili birkaç öneride bulunabilir ve sonrasında bunlarla ilgili hizmet kullanıcısından geribildirim ister (örn. "Bu tavsiye yardımcı oldu mu?", "Daha farklı yapabileceğin bir şey olabilir mi?") Ardından, görüşmeci tavsiye ve önerileri birlikte ele almayı ve netleştirmeyi önerebilir.

TEK YETKİNLİK CANLANDIRMASI

Eğitici, görüşmeciye yönlendirir: "Ben, sizden hizmet alacak kişiyim. Sorun çözme konusunda bocalıyorum ve sizden fikir istiyorum. Yapmanız gereken, bana bir öneride bulunmak ve bu öneriyle ilgili benden geribildirim almak. Seansa sizden yardım isteyerek başlayacağım."

Bu canlandırmada hizmet alan rolünü eğitici veya eğitilmiş bir canlandırıcı üstlenmelidir.

Canlandırmada "Hizmet kullanıcısı" bir sorunu çözmek üzere görüşmeciden yardım istemektedir.

İlgili maddelerden birini seçerek yetkinlik puanlandığında VEYA belirlenen süre (5 dk) dolduğunda canlandırma **"dur"malıdır.**

Yapılmaması gerekenler	Yapılması gerekenler
<ul style="list-style-type: none"> Hizmet kullanıcısına ne yapması gerektiği konusunda uzun uzun nasihat etmek Açıklama yapmaksızın (zararlı olabilecek) önerilerde bulunmak 	<ul style="list-style-type: none"> Tavsiye ve öneride bulunurken hizmet kullanıcısından da geribildirim almak Ele alınan tavsiye ve önerileri netleştirmek ve fikir alışverişinde bulunmak

Yetkinlik tanımlamaları geliştirilirken şu dokümanlardan yararlanılmıştır:

- Kohrt BA, Jordans MJD, Rai S, Shrestha P, Luitel NP, Ramaiya M, Singla D, Patel V. Therapist competence in global mental health: development of the Enhancing Assessment of Common Therapeutic Factors (ENACT) rating scale (Küresel ruh sağlığında terapist yetkinliği: Yaygın Terapötik Faktörlerin Değerlendirmesini İyileştirme (ENACT). Behaviour Research and Therapy. 2015; 69:11-21. <http://dx.doi.org/10.1016/j.brat.2015.03.009>

- Barth RP, Lee BR, Lindsey MA, et al. Evidence-Based Practice at a Crossroads: The Timely Emergence of Common Elements and Common Factors (Kanıtı Dayalı Uygulamalarda Yol Ayrımı: Ortak Unsurların ve Ortak Faktörlerin Zamanında Baş Göstermesi). *Research on Social Work Practice* 2012; 22(1): 108-19.
- World Health Organization: Problem Management Plus (PM+): Individual psychological help for adults impaired by distress in communities exposed to adversity Dünya Sağlık Örgütü: Sorun Yönetimi ve Fazlası (PM+): Husumet/çatışma ortamlarında sıkıntı yaşayan yetişkinlere yardım bireysel psikolojik yardım). Generic field-trial version 1.0 (Genel saha deneme sürümü 1.0). Geneva, 2016. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-MSD-MER-16.2>
- Chowdhary N, Dabholkar H, Velleman R, Dimidjian S, Fairburn C, Patel V: PREMIUM Counselling Relationship Manual (Danışmanlık İlişki Kılavuzu). Sangath, London School of Hygiene and Tropical Medicine, 2013. <http://www.sangath.in/premium-manual/>
- MUST: Parenting Program: Plan Uganda Manual (MUST: Ebeveynlik Programı: Uganda Kılavuzu). McGill 2013. <https://plan-international.org/publications/parentingimpact-study-lira-uganda7>.
- Kumpfer K: The Happy Families Program, Children's Group Leader's manual (Mutlu Aile Programı: Çocuk Grup Liderler Kılavuzu). Adapted by International Rescue Committee (Thailand) (Uyarlama: Uluslararası Kurtarma Komitesi), 2011. <https://www.rescue.org/report/building-happyfamilies-irc-research-brief>.
- Murray L, Dorsey S, Skavenski S, Metz K: Common Elements Treatment Approach (CETA) Counselor Manual (Adult) (Ortak Tedavi Unsurlarına Yaklaşım (CETA) Danışman Kılavuzu (Yetişkin)): Lebanon. 2017. <https://www.jhsph.edu/research/centers-andinstitutes/global-mental-health/our-projects/by-intervention/>
- Chorpita BF, Daleiden EL, Weisz JR. Identifying and Selecting the Common Elements of Evidence Based Interventions: A Distillation and Matching Model (Kanıtı Dayalı Müdahalelerin Ortak Unsurlarını Belirleme ve Seçme: Bir Damıtma ve Eşleştirme Modeli). *Ment Health Serv Res* 2005; 7(1): 5-20.
- Chorpita BF, Daleiden EL, Weisz JR: Psychosocial and combined treatments coding manual (Psikososyal ve kombine tedavi kodlama kılavuzu). PracticeWise LLC, 2008.
- World Health Organization: Group Interpersonal Therapy (IPT) for Depression Geneva, Columbia University; World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü: Kişiler Arası Grup Terapisi (IPT) - Depresyon), 2016. https://www.who.int/mental_health/mhgap/interpersonal_therapy/en/
- Benish SG, Quintana S, Wampold BE. Culturally adapted psychotherapy and the legitimacy of myth: a direct-comparison meta-analysis (Kültürel adaptasyonu yapılmış psikoloji ve bir söylencenin meşruiyeti: doğrudan karşılaştırmalı meta analiz). *Journal of Counseling Psychology* 2011; 58(3): 279-89.
- World Health Organization: Caregiver skills training for the management of developmental disorders: evidence base (Dünya Sağlık Örgütü: Gelişim bozukluklarının yönetimine yönelik bakım veren beceri eğitimi). Geneva, Switzerland, World Health Organization, , 2017. https://www.who.int/mental_health/mhgap/evidence/resource/child_q6.pdf?ua=1.
- Anand A, Chowdhary N, Dimijian S, Patel V: Healthy Activity Program (Sağlıklı Aktivite Programı). Sangath and London School of Hygiene and Tropical Medicine (Sangath ve Londra Hijyen ve Tropikal Tıp Okulu). <http://www.sangath.in/premium-manual/>
- Dabholkar H, Nadkarni A, Velleman R, Patel V: Counselling for Alcohol Problems (CAP, Alkol Sorunları için Danışmanlık). Sangath; London School of Hygiene and Tropical Medicine (Sangath; Londra Hijyen ve Tropikal Tıp Okulu). <http://www.sangath.in/premium-manual/>
- World Health Organization: Thinking Healthy: A Manual for Psychosocial Management of Perinatal Depression (Sağlıklı düşünme - perinatal depresyon için psikososyal yönetim kılavuzu, DSÖ). Geneva, World Health Organization, 2015. https://www.who.int/mental_health/maternal-child/thinking_healthy/en/
- World Health Organization: Self-Help Plus (SH+, Dünya Sağlık Örgütü, Öz Yardım ve Fazlası). Facilitator manual (Kolaylaştırıcı Kılavuzu) Geneva, World Health Organization, 2021. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240035119>
- Singla DR, Kohrt BA, Murray LK, Anand A, Chorpita BF, Patel V. Psychological treatments for the world: Lessons from low- and middle-income countries (Dünya için psikososyal tedaviler: Düşük ve orta gelirli ülkelerden edinilen dersler). *Annual Review of Clinical Psychology* 2017; 13(April): 5.1-5.33.
- Singla DR, Kohrt BA, Murray LK, Anand A, Chorpita BF, Patel V. Supplementary Material: Psychological treatments for the world: Lessons from low- and middle-income countries (Ek Materyal: Dünya için psikososyal tedaviler: Düşük ve orta gelirli ülkelerden edinilen dersler). *Annual Review of Clinical Psychology* 2017; 13(April): 5.1-5.33.
- Kohrt BA, Maharjan SM, Timsina D, Griffith JL. Applying Nepali Ethnopsychology to Psychotherapy for the Treatment of Mental Illness and Prevention of Suicide Among Bhutanese Refugees (Butan Mültecileri Arasında Ruhsal Hastalıkların Tedavisi ve İntiharın Önlenmesi için Nepal Etnopsikolojisinin Psikoterapide Kullanılması). *Annals of Anthropological Practice* 2012; 36(1): 88-112.

- Kaiser BN, Haroz EE, Kohrt BA, Bolton PA, Bass JK, Hinton DE. "Thinking too much": A systematic review of a common idiom of distress ("Fazla Düşünmek": Sıkıntı ifadeisinde kullanılan ortak deyimlere ilişkin stratejik değerlendirme çalışması). *Social Science & Medicine* 2015; 147: 170-83.
- Kohrt BA, Harper I. Navigating diagnoses: understanding mind-body relations, mental health, and stigma in Nepal (Tanıları irdelemek: Nepal'de zihin-beden ilişkilerini, ruh sağlığını ve damgalanmayı anlamak). *Culture, Medicine & Psychiatry* 2008; 32(4): 462-91.